

DAAR STAAN KINDEREN CENTRAAL

Protocol veilig slapen

Inhoudsopgave

Inleiding	3
De 4 van veilig slapen	4
Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby in een slaapzak	5
Wat is een veilige slaapzak?	5
Geen mutsje in bed.....	5
Uitzondering: stevig instoppen met een strakgespannen laken.....	5
Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby op de rug	7
Matrasbeschermer met ventilerende toplaag	7
Kritieke ontwikkelingsfase: eerste keer omdraaien van rug naar buik.....	7
Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby in een veilig bedje.....	9
Wat is een veilig bedje?.....	9
Klein knuffeldoekje mag wel	9
Als wij een baby in bed leggen, dan houden wij voldoende toezicht	10
Hoe zorgen wij voor voldoende toezicht?	10
Communicatie met ouders.....	11
Communicatie bij aanmelding.....	11
Belangrijke aandachtspunten:.....	11
Communicatie bij intake en start wenperiode.....	11
Belangrijke aandachtspunten:.....	11
Communicatie tijdens eerste maanden	12
Belangrijke aandachtspunten:.....	12
Afwijkende slaapverzoeken van ouders	12
Inbakeren.....	13
Buikligging	13
White noise en snoezellampen	14
Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid	14
Handelen in geval van calamiteit	16

Inleiding

Wij vinden het belangrijk dat slapen zo veilig mogelijk gebeurt, het is niet weg te denken uit een standaard dagprogramma binnen de kinderopvang. Slapen is belangrijk in de ontwikkeling van kinderen, het naar bed gaan is een activiteit welke zorgvuldig wordt begeleid.

Wiegendood, ook wel Sudden Unexpected Death in Infancy (SUDI) genoemd, komt in Nederland gelukkig relatief weinig voor. Jarenlang lag het aantal op gemiddeld 25 per jaar, dat is zo'n twee baby's per maand. De laatste jaren zien we echter een lichte toename naar gemiddeld 38 per jaar. Wiegendood kan zowel thuis als in de kinderopvang plaatsvinden, en de kans dat het daar gebeurt is zelfs iets groter dan thuis.

Rondom wiegendood zijn nog veel vragen onbeantwoord. Wel weten we inmiddels welke maatregelen en adviezen helpen om het risico zo klein mogelijk te houden. Dit protocol beschrijft dan ook het beleid van Kinderopvang Kids Okay ter voorkoming van wiegendood bij kinderen tot twee jaar, met als basis de vier belangrijkste slaapadviezen, beter bekend als 'De 4 van Veilig Slapen in de Kinderopvang'.

Het protocol is onderdeel van het Veiligheids- en Gezondheidsbeleid van onze organisatie en is samengesteld op basis van het protocol van VeiligheidNL. Deskundigen vanuit verschillende disciplines hebben hieraan bijgedragen, waarbij zowel wetenschappelijke inzichten als praktijkervaringen zijn meegenomen. Hiermee sluiten wij aan bij de [landelijke richtlijn Preventie Wiegendood](#), waaraan wij ons als organisatie dienen te houden.

De adviezen rondom veilig slapen worden in Nederland breed ondersteund door alle (medische) organisaties die zich bezighouden met babyzorg. Denk hierbij aan consultatiebureaus, kraamzorg, de GGD, kinderartsen, kinder- en neonatologieverpleegkundigen, verloskundigen en VeiligheidNL. Zo zorgen we er samen voor dat het risico op wiegendood tot een minimum wordt beperkt.

De medewerkers van Kinderopvang Kids Okay zijn op de hoogte van dit slaapbeleid en dragen de verantwoordelijkheid om hiervan op de hoogte te blijven. Bij vragen of onduidelijkheden wordt van hen verwacht dat zij zelf contact opnemen met de directie om advies of toelichting te krijgen. Zo zorgen we er samen voor dat de richtlijnen rondom veilig slapen consequent en zorgvuldig worden nageleefd.

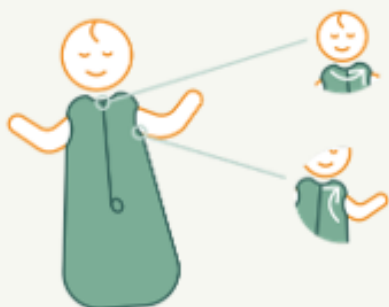
De 4 van veilig slapen

Op de slaapkamers hangt een afbeelding met de richtlijnen van veilig slapen. Deze visueel ondersteunt de medewerkers bij het toepassen van de vier belangrijkste adviezen en herinnert hen eraan hoe belangrijk het is om de slaapplekken van de kinderen veilig te houden. Zo wordt het slaapbeleid niet alleen besproken en gevolgd, maar ook dagelijks zichtbaar gemaakt in de praktijk.

De 4 van Veilig Slapen in de kinderopvang

Als wij een baby in bed leggen, dan...

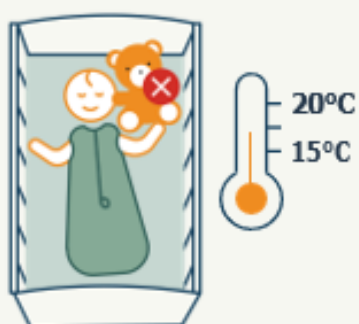
- 1 ...leggen wij de baby in een slaapzak

- 2 ...leggen wij de baby op de rug

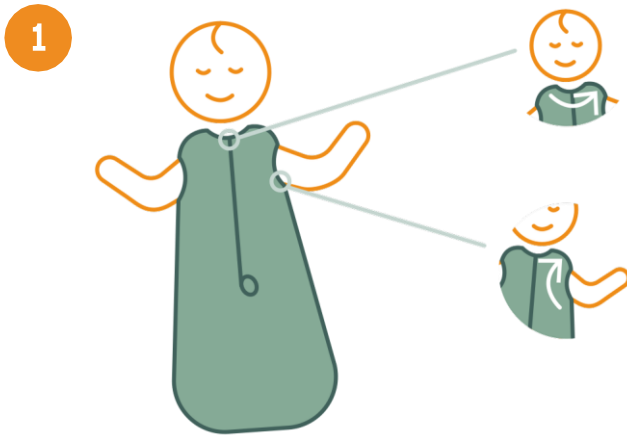
- 3 ...leggen wij de baby in een veilig bedje

- 4 ...houden wij voldoende toezicht

Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby in een slaapzak

Een slaapzak is het meest veilige beddengoed. Extra beddengoed (laken en deken) is niet nodig en gebruiken we dus niet standaard.

In een slaapzak blijft het gezicht van de baby vrij, waardoor het altijd goed kan ademen.

Wat is een veilige slaapzak?

- **Niet te warm:** de temperatuur in de slaapkamer is bepalend voor het type (met of zonder mouwen) en de dikte van de slaapzak. Met de bovenkant van de vingers, voelen we aan de achterzijde van het nekje. Zolang het nekje van een baby in bed prettig (= lauw) aanvoelt, heeft de baby het aangenaam.
- **Niet te groot:** de armgaten en de halsopening moeten goed aansluiten, zodat een baby niet met het hoofdje of de armen in de slaapzak terecht kan komen.
- **Sluit met een rits:** niet met knopen of drukkers. De sluiting van de rits zit ter hoogte van de onderbeentjes. Dit voorkomt dat de grootte van de halsopening kan variëren of een baby de sluiting kan openen.
- **Armen kunnen vrij bewegen:** de armen van de baby zitten niet opgesloten in de slaapzak. Ook als de slaapzak mouwen heeft, is het belangrijk dat de armen vrij kunnen bewegen. De mouwen mogen bijvoorbeeld niet vast geritst worden aan de slaapzak of in een gedwongen stand omhoog staan.

Een door ouders zelf meegebrachte slaapzak wordt alleen gebruikt als deze voldoet aan deze 4 voorwaarden.

Geen mutsje in bed

Baby's krijgen binnen geen mutsje op, dat is niet nodig en zelfs gevaarlijk. Het hoofd is namelijk heel belangrijk voor de warmteregulatie.

Uitzondering: stevig instoppen met een strakgespannen laken

In sommige situaties mag een baby in een slaapzak strak ingestopt worden met een laken. Belangrijk hierbij is dat het laken groot genoeg is om stevig ingestopt te worden en dat het bedje laag opgemaakt wordt, met de voetjes van de baby bijna bij het voeteneind. Het laken wordt vervolgens meerdere keren overdwars gevouwen, zodat het goed aansluit en de baby veilig en comfortabel kan slapen.

Deze uitzondering maken we voor:

- Baby's die aanstalten maken om te gaan omdraaien van rug naar buik, maar nog niet in staat zijn om zelf terug te draaien. Het strakke laken zorgt ervoor dat de baby langer veilig op de rug blijft liggen.
- Baby's die erg veel huilen en/of onrustig zijn en daardoor slecht slapen. Het strakke laken draagt eraan bij dat de baby rustig wordt.

Is een baby bij het slapen gewend aan een fopspeen?

Dan geven wij deze bij de opvang ook consequent voor het slapen, omdat veranderingen in routine het risico kunnen verhogen.

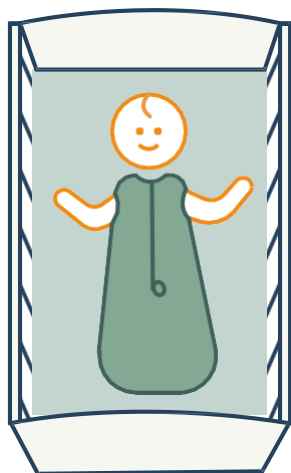

Gebruikt een baby medicijnen?

Dan volgen wij ons medicatiebeleid en controleren altijd of de medicijnen op naam van het betreffende kind staan. Een arts zal namelijk, wanneer het een baby betreft, geen medicijnen met slaapverwekkende bijwerking voorschrijven. Dit verhoogt namelijk de kans op wiegendood.

Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby op de rug

2

Rugligging is de veiligste slaaphouding voor een baby. Voor een baby die op de buik slaapt, is de kans op wiegendood wel vier tot vijf keer groter dan gemiddeld. Als een baby verkouden is zelfs nog iets meer.

Ook een baby één enkele keer op de buik te slapen leggen, bijvoorbeeld omdat de baby alleen dan rustig wordt, is heel risicovol. Als een baby niet gewend is aan op de buik slapen is het risico namelijk nog veel hoger. Er zijn helaas diverse voorbeelden waarbij zo'n uitzondering fataal afliep.

Als een baby zelf naar de buik gedraaid is, leggen we de baby terug op de rug. Zodra een baby motorisch zo ontwikkeld is, dat het zelf vlot om kan draaien van rug naar buik en ook weer terug, is het niet langer nodig om de baby terug te draaien naar de rug. Gemiddeld zijn baby's met ongeveer vijf maanden in staat om zelf van rug naar buik en weer terug te draaien, maar sommigen zijn er pas met negen maanden aan toe.

Matrasbeschermer met ventilerende toplaag

Bij Kids Okay maken we gebruik van zogenoemde aerosleepers. Hoewel deze matrassen voorzien zijn van een ventilerende toplaag, blijft het advies altijd om een baby op de rug te leggen. Beweringen dat een baby veilig kan doorademen als hij of zij per ongeluk op de buik draait, zijn niet bewezen. Het gebruik van de aerosleeper is daarom toegestaan, **mits alle reguliere veiligheidsmaatregelen rondom veilig slapen worden toegepast**. Het product kan echter niet worden gezien als een middel ter voorkoming van wiegendood; wij gebruiken het vooral omdat het ons als organisatie een geruster gevoel geeft.

Kritieke ontwikkelingsfase: eerste keer omdraaien van rug naar buik

In de fase waarin een baby probeert om voor de eerste keer om te draaien van rug naar buik, is er een sterk verhoogd risico op wiegendood. De keren daarna, als de baby het omdraaien nog niet goed beheerst en nog niet kan terugdraaien, geven ook een verhoogd risico. De baby kan met het gezichtje tegen het matras komen te liggen en daardoor niet goed ademen. Vaak komt deze kritieke fase in de ontwikkeling van de baby juist op het moment dat het nog maar net gestart is in de kinderopvang.

Belangrijke aandachtspunten in deze fase zijn:

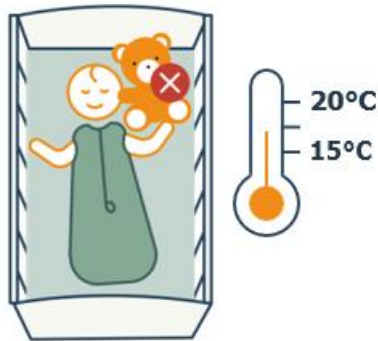
- Wij informeren ouders direct als hun baby pogingen doet tot draaien naar de buik. Omgekeerd vragen wij de ouders actief of hun baby thuis al pogingen doet tot draaien naar de buik, zodat wij hierop voorbereid zijn
- Wij leggen ouders uit waarom deze fase zo risicovol is. Daarnaast adviseren we ouders of hun baby overdag tijdens het spelen regelmatig even op de buik te leggen, terwijl de ouder erbij

blijft. Dat is goed voor de motorisch ontwikkeling en het helpt bij het leren terugdraaien van buik naar rug.

- Bij een baby in deze ontwikkelingsfase nemen wij extra maatregelen wat betreft het stevig instoppen met een strakgespannen laken (zie advies 1) en frequenter toezicht (zie advies 4).
- Als een baby toch zelf naar de buik gedraaid is, leggen we de baby terug op de rug.

Als wij een baby in bed leggen, dan leggen wij de baby in een veilig bedje

3

Alle bedden (enkel of stapelbed) voldoen aan de wettelijke eisen. Dit geldt ook voor buitenbedden. Een wieg voldoet aan de Europese veiligheidsnorm EN 1130.

Een kinderwagenbak, een box of een hangmat is **geen** veilige slaappleaats.

Wat is een veilig bedje?

- Het bedje of de wieg heeft een stevige horizontale bedbodem. Het matras is stevig en vlak en past goed in het bedje.
- Kinderen mogen vanaf 18 maanden op een stretcher slapen, in dat geval is dit protocol niet meer van toepassing. Bij Kids Okay gebruiken wij stretchers bij de peutergroep, vanaf gemiddeld 24 maanden (2 jaar).
- Campingbedjes zijn in de kinderopvang vanwege de Arbowet **niet** toegestaan.
- Een matrassbeschermer met ventilerende toplaag is toegestaan, maar ook hierop slaapt een baby altijd op de rug.
- Er worden nooit dekbedden gebruikt en in principe ook geen lakens en dekens. Een baby slaapt in een slaapzak (zie advies 1).
- Er liggen geen kussenachtige materialen in het bed, zoals een kussen, een grote knuffel, hoofd- en zijwandbeschermers, babynestje, stabilisatierolletjes, zijligkussentjes of -wigjes, etc.
- Er liggen geen zeiltjes, tuigjes, koorden of voorwerpen van zacht plastic in het bedje.
- De slaapkamers worden regelmatig gelucht. Wij beschikken bij Kids Okay over een automatisch ventilatiesysteem.
- De temperatuur in de slaapkamer is bij voorkeur 15-20 graden. Bij hoge buitentemperaturen in de zomer is dat niet altijd haalbaar. In dat geval kan de slaapkamer voordat de kinderen gaan slapen gekoeld worden met een airco of ventilator. Wij volgen hiervoor ons hitteprotocol.

Klein knuffeldoekje mag wel

Waar het bij knuffels om gaat, is de kans dat een kindje er met het gezichtje tegenaan komt te liggen en erin wegzakt. Dan wordt de neus en mond afgesloten en kan het niet goed ademen. Dat kan alleen bij grote, gevulde knuffels gebeuren. Een klein knuffeldoekje heeft alleen een stevig gevuld hoofdje/kopje en bestaat verder uit twee laagjes stof. Ook is het klein, waardoor het wel op het gezichtje van een baby kan komen te liggen, maar dit niet volledig kan afsluiten tot op het matras.

Als wij een baby in bed leggen, dan houden wij voldoende toezicht

Regelmatig bij de slapende kinderen gaan kijken is een belangrijke beschermende maatregel om zo snel mogelijk een risicovolle situatie te signaleren.

Hoe zorgen wij voor voldoende toezicht?

- Het uitgangspunt is om eens per 15 minuten ter controle langs alle kinderen te gaan.
- We kijken telkens als we een kindje naar bed brengen, ter controle ook even in de andere bedjes.
- Startende baby's houden we zoveel mogelijk extra in het oog. Er zijn aanwijzingen dat veranderingen in omstandigheden en routine bij (jonge) baby's stress en slaapverstoring veroorzaken. We controleren daarom de eerste weken vaker. Het uitgangspunt is minimaal eens per 10 minuten.
- We houden baby's die in de ontwikkelfase zitten, waarin ze bijna gaan omdraaien van rug naar buik en baby's die net voor de eerste keer zijn omgedraaid, extra goed in de gaten. We controleren daarom de eerste weken vaker. Het uitgangspunt is minimaal eens per 10 minuten.
- Om startende jonge baby's extra in de gaten te kunnen houden, laten we een baby soms tijdelijk op de groep slapen in een veilig bedje of wiegje in een rustige hoek.
- Om ervoor te zorgen dat fysieke controles op de afgesproken momenten uitgevoerd worden, maken we gebruik van reminders, bijvoorbeeld een timer.
- De tijdstippen van alle controles die uitgevoerd worden, worden genoteerd in een logboek. Zie formulier 'Logboek controle slaapkamer'.
- Aanvullend op het fysieke toezicht, gebruiken we een babyfoon met camera.

Communicatie met ouders

Voor het succesvol uitvoeren van het veilig slapen beleid is het van groot belang dat alle betrokkenen, zowel de medewerkers in de opvang als de ouders, het beleid kennen en hiernaar handelen. Goede communicatie vanuit de medewerkers naar de ouders, maar ook van de ouders naar de medewerkers is hierbij zeer belangrijk.

Communicatie bij aanmelding

Door ouders al vóór de geboorte van hun baby op de hoogte te brengen van het veilig slapen beleid, zijn er nog geen vaste verzorgingsroutines ontstaan bij ouders. Doordat ouders van tevoren weten wat er van hen wordt verwacht, kunnen ze hier rekening mee houden en zijn ze goed voorbereid als hun baby naar de opvang gaat.

Belangrijke aandachtspunten:

- Zodra ouders hun baby aanmelden, ontvangen zij informatie (informatieboekje Kids Okay en uitvouwkaart 'slaap lekker' van Veiligheid NL) ter voorbereiding op de start bij de opvang. Hierin wordt specifiek benoemd dat het belangrijk is dat, als hun baby voor het eerst naar de opvang gaat, dat het gewend is aan het slapen op de rug, in een slaapzak, in een bedje in de slaapkamer. Ook worden ouders erop gewezen dat hun baby in principe niet ingebakerd wordt op de opvang.
- Voor meer informatie over veilig slapen en alternatieven voor inbakeren verwijzen we ouders naar kinderveiligheid.nl.
- Ouders worden op de hoogte gesteld van het veilig slapen beleid (Protocol Veilig Slapen in de Kinderopvang) en weten waar ze deze kunnen lezen (download op website).

Communicatie bij intake en start wenperiode

Voor jonge baby's blijkt de overgang van thuis naar kinderopvang vaak een grote gebeurtenis. Want er verandert veel voor een baby op de kinderopvang. Andere verzorgers, nieuwe geluiden en geuren, een ander bedje, een afwijkende dagindeling, en vaak voeding uit een flesje. Deze veranderingen van routine kunnen stress veroorzaken. Stress kan van invloed zijn op de risicofactoren rond wiegendood.

Daarom is het belangrijk om een baby langzaam te laten wennen, om de overgang van thuis naar de kinderopvang zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Belangrijke aandachtspunten:

- Bij de intake/kennismaking wordt nogmaals het veilig slapen beleid besproken met de ouders. Tijdens dit gesprek vragen wij de ouders hoe hun baby thuis slaapt en of er bijzonderheden zijn. Als er slaapgewoonten zijn die afwijken van ons beleid, bespreken we dit met de ouders. Het zoveel mogelijk gelijk trekken van de slaapgewoonten thuis versus opvang is belangrijk.
- Bij verzoeken van ouders die afwijken van het veilig slapen beleid, wordt verwezen naar dit protocol en uitgelegd wat de risico's zijn. Ook wordt in een gesprek met de ouders gevraagd naar achterliggende redenen van het verzoek en samen naar alternatieve oplossingen gezocht.

- Voordat de baby voor het eerst naar de opvang gaat, komt de baby enkele malen op wenbezoek. Minimaal één van deze bezoeken bevat ook een slaapmoment.
- Tijdens de wenperiode wordt met de ouders besproken dat het belangrijk is om alle bijzonderheden ten aanzien van het welzijn van de baby, maar ook qua ontwikkeling te melden bij de overdracht in de ochtend. Denk hierbij aan de fase waarin de baby gaat omdraaien van rug naar buik, veranderingen in aantal slaapjes, etc.
- Alle bovengenoemde stappen worden opnieuw doorlopen, wanneer ouders een tweede, derde etc. kindje aanmelden bij onze opvang. Dit om ervoor te zorgen dat de aandacht voor de preventie van wiegendood niet verslapt.

Communicatie tijdens eerste maanden

In de fase waarin een baby probeert om voor de eerste keer om te draaien van rug naar buik, is er een sterk verhoogd risico op wiegendood. De keren daarna, als de baby het omdraaien nog niet goed beheerst en nog niet kan terugdraaien, geven ook een verhoogd risico. Vaak komt deze kritieke fase in de ontwikkeling van de baby juist op het moment dat het nog maar net gestart is in de kinderopvang.

Belangrijke aandachtspunten:

- Er wordt extra aandacht besteed aan een zorgvuldige mondelinge overdracht als de ouder de baby komt brengen. Ouders wordt actief gevraagd naar bijzonderheden ten aanzien van het welzijn van de baby, maar ook qua ontwikkeling. Denk hierbij aan de fase waarin de baby gaat omdraaien van rug naar buik, veranderingen in aantal slaapjes, etc.
- Ook wordt extra aandacht besteed aan de mondelinge overdracht als de ouder de baby aan het eind van de dag komt ophalen. De pedagogisch professional informeert de ouder over belangrijke ontwikkelingen van hun baby tijdens het verblijf op de opvang. Dit versterkt zowel de veiligheid thuis als de veiligheid op de opvang.
- De hierboven genoemde bijzonderheden die besproken zijn in de mondelinge overdracht tussen ouder en pedagogisch professional worden vastgelegd in het (digitale) communicatiesysteem (ouderportaal) tussen ouder en opvang.
- Om ervoor te zorgen dat elke pedagogisch professional, ook parttime- en invalkrachten, op de hoogte zijn van belangrijke ontwikkelingen van de baby (denk aan voor het eerst omdraaien) en eventuele bijzonderheden in de slaapgewoonten, zorgen we altijd voor een zorgvuldige interne overdracht en het vastleggen van deze bijzonderheden.

Afwijkende slaapverzoeken van ouders

Komen er ondanks duidelijke communicatie met ouders over het veilig slapen beleid voorafgaand en tijdens de wenperiode, toch slaapverzoeken die afwijken van het beleid, dan gaan we met de ouders in gesprek en leggen uit wat de risico's zijn. Willen zij dan alsnog dat hun baby bijvoorbeeld op de buik slaapt of ingebakerd wordt (soms hebben zij hun baby daar al aan gewend), dan wordt per situatie een zorgvuldige afweging gemaakt of wij aan dit verzoek kunnen voldoen.

Als bij hoge uitzondering op het verzoek ingegaan wordt, moeten ouders een schriftelijk toestemmingsformulier ondertekenen, waarmee zij aangeven op de hoogte te zijn van de risico's en toestemming geven voor de afwijking op het reguliere beleid inclusief argumentatie/advies deskundige (zie bijlage Toestemmingsformulier ouders/verzorgers). Het toestemmingsformulier

wordt zorgvuldig bewaard in het dossier van het kind. Daarnaast wordt er in Kidsadmin onder het 'schildje' het afwijkende slaapverzoek genoteerd zodat voor medewerkers direct zichtbaar is als er bijzonderheden zijn.

Voor de afwijkende slaapverzoeken 'Inbakeren' en 'Buikligging' gelden een aantal voorwaarden die hierna beschreven worden. Voor alle andere afwijkende slaapverzoeken (denk aan vastleggen/fixeren in bed, slapen met een spreidbroek, etc.) wordt contact opgenomen met de kwaliteitsmedewerker van onze organisatie voor overleg.

Inbakeren

Baby's worden in principe niet ingebakerd, behalve als ouders hier nadrukkelijk om vragen. In dat geval wordt de baby alleen ingebakerd als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- De ouders hebben deskundig advies ingewonnen bij een kinder- of jeugdarts of verpleegkundige van het consultatiebureau.
- Er wordt ingebakerd met een kant-en-klare inbakerdoek¹ (geen losse doeken), waarbij de baby stevig ingepakt wordt met de armpjes langs het lichaam. Rondom de beentjes zit de doek lossier waardoor de baby zijn beentjes kan optrekken en spreiden. Dit is belangrijk voor een gezonde ontwikkeling van de heupen.
- Een meegebrachte inbakerdoek wordt alleen gebruikt als deze eenvoudig te hanteren is en de betrokken medewerkers een duidelijk instructie hebben ontvangen van de ouders.
- De betrokken medewerkers voelen zich comfortabel en bekwaam om het inbakeren uit te voeren.
- Met een inbakerslaapzak² kan niet volgens de richtlijn worden ingebakerd, daarom gebruiken we deze niet. De kans bestaat dat baby's die veel bewegen in deze inbakerslaapzakjes net genoeg ruimte hebben om naar hun buik te draaien. Maar ze kunnen hun armpjes niet genoeg bewegen om ook weer zelf terug te draaien. Vanaf 4 maanden wordt in overleg met de ouders het inbakeren geleidelijk afgebouwd. Starten met inbakeren als de baby 4 maanden of ouder is, doen we nooit.
- Het is belangrijk om het inbakeren af te bouwen, voordat een baby begint met omdraaien. Als een ingebakerde baby per ongeluk naar de buik draait, is dat gevaarlijk.
- Vanaf 6 maanden moet het inbakeren volledig afgebouwd zijn. Een baby wordt dan nooit meer ingebakerd. Als een baby eerder, dus voor de leeftijd van 6 maanden, al een poging doet om te gaan draaien van rug naar buik, moet het inbakeren direct gestopt worden. Het is van groot belang dat ouders en pedagogisch professionals signalen van een eerste poging tot omdraaien met elkaar bespreken.
- Baby's die ziek zijn, denk aan koorts, luchtweginfectie, verkoudheid, heupdysplasie, scoliose of binnen 24 uur na vaccinatie, worden niet ingebakerd.

Buikligging

- Er zijn bepaalde, maar niet vaak voorkomende (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging om medische redenen (tijdelijk) wel wenselijk kan zijn, bijvoorbeeld het syndroom van Pierre-Robin of bepaalde vormen van een open ruggetje. In zo'n geval wordt de ouders

---

¹ Zie bijlage 1

² Zie bijlage 1

gevraagd naar het deskundig advies van de kinder- of jeugdarts of verpleegkundige van het consultatiebureau.

- Het zonder medische reden op de buik slapen, omdat een baby daar thuis aan gewend is, proberen we zoveel mogelijk te voorkomen door al voordat de baby naar de opvang gaat afspraken te maken met ouders over de slaaphouding.
- Om vergissingen te voorkomen hangt aan het bed van een baby die op de buik slaapt een kaart met een grote letter B.

White noise en snoezellampen

Binnen Kids Okay wordt het gebruik van white noise en snoezellampen regelmatig besproken, ook op verzoek van ouders. Wij gaan hier voorzichtig mee om, omdat het effect van white noise-apparaten niet wetenschappelijk bewezen positief is en er aanwijzingen zijn voor mogelijke negatieve gevolgen.

Ieder kind is anders. Sommige baby's slapen van nature goed, terwijl anderen meer moeite hebben om in slaap te vallen. In dat geval adviseren wij ouders eerst een vast en rustgevend slaapritueel te ontwikkelen, zonder hulpmiddelen zoals white noise of snoezellicht.

Indien er toch gekozen wordt voor het gebruik van white noise, dient dit uitsluitend om de baby te helpen in slaap te vallen. Zodra het kind slaapt, kan het geluid zachter worden gezet of uitgezet. Veel white noise-apparaten of -apps hebben een automatische timer die hiervoor kan worden ingesteld. Let daarbij op dat white noise een slaapassociatie kan creëren: de baby kan dan alleen in slaap vallen als het apparaat aanstaat, wat later problemen kan geven bij het slapen op andere momenten of op andere locaties.

Bij Kids Okay hebben wij een eigen snoezellamp met white-noise geluiden. Omdat het niet haalbaar is, en juist verstoring kan veroorzaken, dat ieder kind een eigen white-noise apparaat gebruikt, maken wij hier in principe geen gebruik van.

Wij letten altijd op de veiligheid van het gehoor: het geluid wordt nooit op de maximale stand gezet. Onze snoezellamp staat op het keukenblok in de slaapkamer, nooit in het bedje van de baby. Het advies voor ouders is hetzelfde: plaats het apparaat op minstens 30 centimeter afstand, bij voorkeur op ongeveer één meter van de baby.

Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

Wij zijn als kinderopvangorganisatie verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van het kind, ook als er met toestemming van ouders afgeweken wordt van het reguliere beleid. In geval van afwijkende slaapverzoeken van ouders zullen wij daarom altijd een professionele afweging maken of het tegemoetkomen aan dat verzoek voldoende veilig en gezond is voor het kind tijdens de opvang.

Als bij hoge uitzondering op het verzoek ingegaan wordt, moeten ouders een schriftelijk toestemmingsformulier ondertekenen. Deze schriftelijke toestemming dient om te kunnen aantonen dat wij als organisatie veilig en zorgvuldig te werk gaan. Dit is in belang in geval van aansprakelijkheidsstelling is dat van belang. Juridische aansprakelijkheid valt te toetsen aan de mate waarin men nalatig of onzorgvuldig is geweest. Bij beoordeling zal worden gekeken naar beleid en uitvoering.

Handelen in geval van calamiteit

Als er ondanks alle voorzorgsmaatregelen toch een baby in slechte conditie wordt aangetroffen, handel als volgt:

- Blijf kalm.
- Prikkel de baby (zonder krachtig te schudden, ondersteun het hoofdje). Roep de hulp in van collega's.
- Bel direct 112.
- Zorg ervoor dat de baby op de rug op een harde ondergrond ligt. Als de baby niet reageert, pas vijf mond-op-mondbeademingen toe. Bij alsnog niet reageren start hartmassage en mond-op-mondbeademing in de verhouding 15:2.
- Maak notities, inclusief alle tijdstippen wanneer er wat wordt gedaan vanaf het moment waarop de baby gevonden is.

Aanbevolen wordt om in geval van plotseling en onverwacht overlijden daarvan zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen enkele dagen tevens melding te maken bij de Expertisegroep Wiegendood van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK) via expertisegroepwiegendood.nvk@gmail.com. Uiteraard alleen met toestemming van de ouders. Een arts van de Expertisegroep kan adviseren over de mogelijkheden van nader (medisch) onderzoek en extra begeleiding bieden.

Raadzaam is om in alle omstandigheden zo spoedig mogelijk en zo volledig mogelijk te noteren en informatie veilig te stellen. Veel gegevens zijn essentieel of van groot belang om naderhand bij te dragen aan het onderzoek naar een oorzaak van en/of factoren die hebben bijgedragen aan het overlijden.

Noteer t.b.v. een op te stellen observatieverslag: tijdstip van de gebeurtenis, de aangetroffen situatie in het bedje, de houding van de baby, de kleding en de temperatuur in de ruimte van overlijden en ook die van de baby. Maak eventueel foto's. Maak een foto van het logboek met de controlemomenten van de baby.

De directie beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de ouders, de betrokken pedagogisch professional(s) en collega's heel belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledig inzicht in de omstandigheden rond het overlijden.

Nazorg is van groot belang voor de ouders en de medewerkers van de kinderopvang. Aandacht voor alle betrokkenen en openheid over de gang van zaken, dragen bij aan het op gang komen van het rouwproces. De Expertisegroep Wiegendood, van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), kan advies geven en behulpzaam zijn bij de nazorg (expertisegroepwiegendood.nvk@gmail.com).

Bijlage 1 – Inbakerdoeken en inbakerslaapzakken:

Bij Kids Okay volgen wij de landelijk voorgeschreven richtlijnen rondom inbakeren. Hieronder lichten we het verschil toe tussen inbakerdoeken en inbakerslaapzakken, en beschrijven we welke producten gebruikt mogen worden wanneer ouders hier nadrukkelijk om vragen en een toestemmingsformulier hebben ondertekend.

Inbakerdoeken

Inbakerdoeken worden om de baby heen gevouwen, zodat de armpjes stevig langs het lichaam liggen. De doek kan worden aangepast aan het formaat van het kind. Niet alle materialen zijn geschikt, en ook de afmeting van de doek speelt een belangrijke rol. Het is belangrijk te voorkomen dat de baby zich kan loswurmen. Overleg voor de juiste techniek en materiaal met het consultatiebureau.

Binnen Kids Okay gebruiken wij alleen inbakerdoeken die voldoen aan de veiligheidsnormen en duidelijke gebruiksinstructies hebben, zoals:

- **Pacco** – Wordt geleverd met een duidelijke handleiding met adviezen, gebruiks- en veiligheidstips. Verkrijgbaar in verschillende maten: de *Primo*, *Piccolo* en *Commodo*.
- **Boelie Originals** – Verkrijgbaar in de maten *XXS* en *XS*. Voor adviezen en gebruikstips verwijzen wij naar de informatie op de website van de fabrikant.

Inbakerslaapzakken

Inbakerslaapzakken sluiten met een rits en kunnen niet worden aangepast aan de baby. De armen zitten hierbij in de slaapzak, maar niet strak tegen het lichaam. Het algemene advies is om inbakerslaapzakken **niet langer dan drie maanden** te gebruiken en er direct mee te stoppen zodra een baby pogingen doet om om te draaien.

Volgens dit protocol gebruiken wij bij Kids Okay **geen inbakerslaapzakken**. Hieronder vallen in ieder geval de volgende producten:

- **Woombie** – Zit lossler dan een inbakerdoek en moet uiterlijk na drie maanden worden afgebouwd.
- **Ergococoon** – Een nauwsluitende katoenen bakerzak, te gebruiken tot maximaal drie maanden.
- **Puckababy Original Piep** – Hierin worden de armpjes opgesloten. Gebruik beperken tot drie maanden.
- **Puckababy Original Mini** – Geschikt voor kinderen van drie tot zes maanden. Hierbij kunnen de armen worden opgesloten of vrijgelaten via ritsgaten. Gebruik bij kinderen ouder dan drie maanden uitsluitend met de armen vrij.
- **Swaddelini** – Een gebreide inbakerdoek waarbij de armpjes langs het lichaam liggen en de beentjes vrij kunnen bewegen. De onderzijde kan worden geopend voor verschoning zonder de armpjes los te maken. Gebruik beperken tot drie maanden.

- **Sleepywings** en **Love to Dream Swaddle-up** – In deze slaapzakken liggen de armpjes omhoog gefixeerd. Gebruik deze producten niet na drie maanden of zodra een kind probeert om te draaien.

Slaapzakken zonder armsgaten

Ook slaapzakken zonder armsgaten, waarbij de armen van de baby opgesloten zitten, gebruiken wij bij Kids Okay niet. Sommige aanbieders noemen dit een alternatief voor strak inbakeren en claimen dat hun product geschikt is tot zes maanden of langer, maar dit is niet in lijn met de landelijke adviezen.

Let op: De Jeugdgezondheidszorg adviseert om baby's ouder dan zes maanden niet meer in te bakeren.

Bron: <https://www.consumentenbond.nl/veilig-slapen/inbakerproducten>